

124

ARCHITEKTURA

Tato naprosto odlišná česká

města spojuje jeden fakt.

125

Hodně dětí, málo školek. Téma, které se s železnou pravidelností objeví vždy na jaře, kdy se zoufalí rodiče snaží „institucionalizovat“ své tříletáky. Problém měla pomoci vyřešit dotační vzpruha, jejíž výsledky vám s radostí představujeme.

Město Varnsdorf ve Šluknovském výběžku stojí víceméně stranou zájmu médií, pokud se zrovna nemluví o sociálních problémech lidí žijících na okraji společnosti. A pak přijde rok 2024, do města vstoupí umělkyně Kateřina Šedá, začne připravovat květnové oslavy 100 let od založení textilky Elite a po dlouhých 10 letech tu architekt Radomír Grafek dokončí mateřskou školu s výzývavým názvem Galaxie ČR pro 50 místních „průzkumníků“. Jejich nová základna má tvar elipsy a ač je přízemní, děti z ní mohou vyhlédnout do světa, rozuměj do zeleného atria s nově vysázenými sakurami nebo na zahradu. Tento koncept zrcadlí otevřenost, volnost pohybu, harmonii a krásu – nezbytnou „potravu“ lidského ducha žádoucí pro rozvoj dětí. Atrium svým ztvárněním symbolizuje ideu rájské zahrady. Vnitřní dispozice školky je tvořena dvěma samostatnými odděleními a multifunkčním sálem situovaným v pomyslném středu budovy, který je od sousedních tříd oddělen mobilními posuvnými panely, umožňujícími flexibilně měnit celý prostor dle potřeb. Třídy a herny, po obědě lehárny, jsou symetricky orientované v bočních křídlech a řešeny jako otevřený prostor z vnější strany ohraničený vestavným mobiliářem s policemi na hračky, skříněmi, mobilními kontejnery a pásovými čtvercovými okny osazenými ve výšce očí dětí s průhledy do přilehlé zahrady.

Školka Větrník 0, 0, která byla otevřena v Říčanech před necelými třemi roky, v našem větrném světě nesmí chybět. Architekt David Kraus dostal od města zadání navrhnout novostavbu školky se sportovním zaměřením a objekt tělocvičny. „Proběhlo mnoho setkání s učitelkami, zástupci sportovních oddílů i vedením města, než se návrh ustálil. Zásadní byly děti samotné – jejich hry, pohyb, vidění, měřítka. Rozdělili jsme hmotu na několik částí. Na kósku, v které je záze-mí, kanceláře a vstupy, se napojují jednotlivé třídy, jež už nejsou obdélníkové a nava-zují na zahradu. Jsou to volně tvarované světy na hraní. Pagody tvoří siluetu →

126

ARCHITEKTURA

Mají tu mateřské školy, v

nichž vyrůstají šťastné děti.

127

doma a zevnitř skrytý, lidské tělo. Prostor, kam dopadá světlo z trojčlenných oken, přiznané dřevěné konstrukce evokují větvě stromu. Ve vstupním atriu je plovoucí stůl, herní prostor přístupný ze všech tříd, jakési lanové centrum přímo v budově. Prostor slouží i pro zpívání, hraní, výstavy, divadlo,“ popisuje architekt Kraus.

V Semilech funguje už druhým rokem mateřská a waldorfská školka pod jed-nou střechou objektu 0, 0, který pobíhl soutoku žluté a Orlické postavil architekt Marek Topič z atelieru MTA. Třídy a jejich oboustranné prostory jsou umístěny v kruhu kolem atria, v jehož centru vystupuje zelený kopeček. Barevné řešení vychází z Ostwaldova chromatického kruhu a vybraných sezení barev odkazujících k duze (červená, oranžová, žlutá, zelená, modrá, indigo, fialová, fialová/červená). Prostory obou školek jsou dispozicí identické, ale jsou řešeny v jiných materiálech a barevnosti. Ve waldorfské části jsou podlahy, nábytek i stěny ze dřeva, zatímco místnosti mateřské školky jsou umístěné mezi jednotlivé barevné boxy. Odevšad je zajištěn přístup na terasu, která je kryta předstírací částí střechy a tvoří přechodovou zónu zahrady. Srovná-telí UMPRUM navrhl pro malé kamarády orientační systém vycházející z obrysové tva-rů obrázků, které děti nakreslily.

Na okraji Moravského Krumlova leží místní část Polánka. Zde se nachází v bý-valé obecní škole zrekonstruovaná ma-teřská škola 0, 0, která je po hospodě a kostele nejdelší budovou zdejšího veřejného života. Projekt architektonic-kého atelieru CL3 (Radek Pasterný, David Bureš) zahrnoval nejen rekonstrukci domu, ale i přilehlé zahrady. Z úlice jde o jedno-duše čtvercový objekt s tradičními prvky architektury, do zahrady je ovšem členitý, a vystoupenou schodišťovou halou a „uvítacím“ oknem. „V prostoru ma-teřské školky je důležitě myslet na měřítka dětí, které ji bude využívat. Proto jsme volili snížené parapety, aby se naplnily po-třeby dětí prozkoumávat zákoutí a pozorovat široké okolí, včetně dálkových pohledů do krajiny, které prostory v poschodí nabí-zejí. Interiér herny je jasně bílý s dřevěnými vestavěnými nábytkovými prvky od skříní až po ležící parapety s úložným prostorem. Tlusté barvy byly zvoleny záměrně

s ohledem na historii budovy, ale také jako kontrast k barevnému světu dětí – výkřikům, výrobkům, oblečení, hračkám apod.“ vysvětluje architekt Radek Pasterný.

Úplně na druhé straně republiky, v Ja-blonec nad Nisou, v roce 2020 roz-věrná dostavba Montessori školky 0, která si plně říká o blízkosti. „Děti tady mohou ležet na střeše a kromě občasných vý-sí ze školky budou odnášet ujištění, že svět je krásný a zábavné místo pro život.“ říká jí její autorka ze studia Mjólk. Nová část stojí vedle větší historické stavby a svou formou a materiálem s ní kontrastuje. Je to jedno-duchý hranol s několika výstupky, který je celý obalen do nerezové síti. Uvnitř je ves-tikálně rozčleněn na přízemí a tři mezipa-tru uspořádaná okolo schodiště a zrcadla, nad kterým je ve střeše velký světlík. Na mezipatrech jsou prostory pro pobyt dětí, každé má jinou atmosféru a tvar, aby bylo pro děti jiným způsobem podnětné, tak jak to vyžadují pravidla vzdělávacího systému Montessori. A největší místní vychytávka? Z druhého mezipatra vede venkovní do přizemí tobogán, kterým si děti mohou urychlit cestu dolů. ●

TEXT Tereza Finková
FOTO BoysPlayNice, Filip Štěpánek, Tomáš Slavík